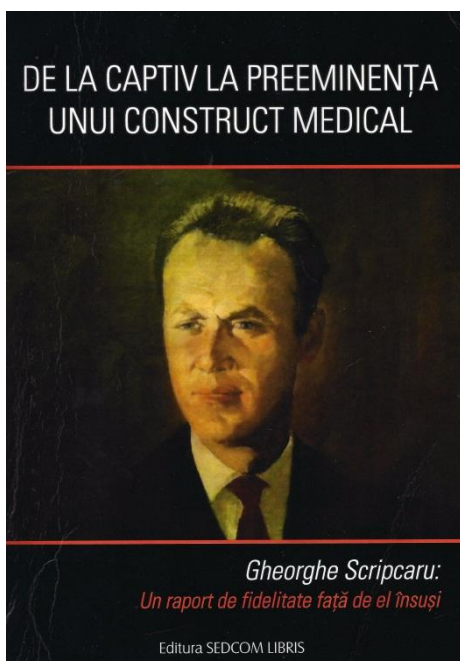

IN MEMORIAM: GHEORGHE SCRIPCARU (1927-2012)

E. Târcoveanu¹, D. Dorobăț², A. Vasilescu¹,

1. Universitatea de Medicină și Farmacie Gr. T. Popa Iași

2. Universitatea Al. I. Cuza Iași

Prof. dr. Gh. Scripcaru s-a născut la Boroaia, jud. Suceava, în ziua de 17 februarie 1927. Își începe învățătura la Școala din Boroaia, sub ochii învățătorului, pe care l-a venerat.

În ultima carte a Profesorului, "De la captiv la preeminența unui construct medical", carte de tip *consolatio* (o consolare, discurs consolator, în sensul de lucrare filosofică în care autorul își exprimă opiniile despre moarte, suferință și destin, adresată fie lui însuși, fie unei alte persoane), descrie și formarea sa. Semnificativ pentru autor este faptul că înainte de a vorbi despre el și ai lui, vorbește de Vasile N. Tomogea, "marele învățător" care și-a pus amprenta asupra vieții satului, inclusiv asupra tânărului Gh. Scripcaru, dascăl care promova cu încăpățănare ideea "trimiterii copiilor la școli, mai departe". Părinții, Natalia și Dumitru Scripcaru, i-au imprimat, se pare, dragostea de muncă, sobrietatea, puterea de stăpânire de sine.

"În cuvântul meu, voi confirma că în poalelele mamei și în încrâncenarea de muncă a tatălui, s-a aflat nucleul din ființa mea și că, mai apoi, școala mi-a cultivat sensibilitatea ca osândă, dar și ca binecuvântare a iubirii, chiar și într-o lume rece și cinică. Că profesorii școlilor prin care am trecut m-au învățat că viața nu este un dar, ci un împrumut de la divinitate și care acum se află la vremea restituirii sale, că scrisul este o formă a rugăciunii adusă Creatorului, și că, trinitatea medicală mi-a fost competența, conștiința și empatia pentru activitate și că, prin munca de medic, am încercat să ridic omul către spiritualitate, deasupra atributelor biologice aduse de specie" (1, p. 272).

După absolvirea școlii normale și diferențele susținute la Liceul "Nicu Gane" din Fălticeni și Liceul "Ștefan cel Mare" din Suceava care-i permteau să dea bacalaureatul, urmează Facultatea de Drept a Universității "Al. I. Cuza" (1946-1949) Are șansa să îi audieze pe câțiva mari profesori ieșeni, chiar înainte ca aceștia să fie excluși din învățământ - C. Angelescu, V. Georgescu, T. Țurcanu, O. Ionescu, N. Buzea - care l-au învățat să gândească

și să realizeze ce înseamnă statul de drept și să aprecieze "rolul crucial al justiției în menținerea sanogenezei sociale" (1, p. 72).

În pofida dificultăților de tot felul, inclusiv a foamei, tânărul student citește avid, dezvăluindu-i-se astfel căutările, dar și drumul. Citește pe Călinescu și Cioran, dar și pe Kierkegaard, care rămâne o permanență în preferințele autorului. Filosoful și gânditorul religios danez, unul din fondatorii existențialismului, i-a atras atenția pentru concepția lui asupra alegerii individuale în opoziție cu dogmele și ritualurile prescrise.

Dezamăgit de inutilitatea studiilor de drept în condițiile anilor '50 ai secolului trecut și renunțând la posibilitatea de a face studii de diplomatie la Moscova, optează pentru medicină, chiar dacă a urma o a doua facultate era interzis. Se înscrie în 1949 la Medicină, urmând simultan ultimul an de Drept și primul an de Medicină. Are și aici șansa, ca și la Drept, să

studieze cu marii profesori: I. Iancu, Vl. Buțureanu, Alex Țupa, Charlotte Sibi, N. Costinescu, O. Franke, V. Dobrovici, Camelia Ghimicescu. Își construiește o carieră medicală demnă de invidiat, de alții, nu de el, alături de colega de facultate Georgeta Burculeț, rămânând însă cu regretul că "nu a reușit să răspundă în aceeași măsură abnegației soției ce l-a însoțit pe parcursul vieții" din scrupule excesive și din teama de pseudoacuzării, mai ales pentru că soția, un eminent medic cardiolog, nu a putut fi promovată pe linie didactică pentru că soțul era rector și nu putea să-și permită să-și promoveze soția.

După un stagiul la câteva dispensare rurale, împreună cu soția, instituții asupra cărora și-a pus amprenta de medic și gospodar, atrăgând în acest sens atenția națională, este chemat la Universitate, unde lucrează cu o jumătate de normă la Clinica I Chirurgie a prof. Vl. Buțureanu, cu obligația de a se ocupa și de Medicina Legală, avându-se în vedere apropierea vârstei de retragere a prof. Kernbach. S-a specializat în medicină legală. Pe lângă medicina legală, autorul s-a ocupat și de bioetică, introdusă de profesor ca disciplină la Iași, și de epistemologie.

Urmează întâlnirea, de loc neglijabilă, cu prof. Petre Brânzei, teza de doctorat (1966), și diferite specializări în țară și în străinătate.

Se dedică trup și suflet cercetării și activității didactice la Catedra de Medicină Legală, unde a predat nu numai Medicină legală, ci și Patologie medico-legală, Deontologie medicală, Drept medical, Didactică medicală și, pentru prima oară, Bioetica. Elaborează numeroase

tratate, cărți și traduceri evaluate elogios de specialiști români și străini (2-8). Urmează toate treptele carierei academice. Devine profesor, director al Institutului de Medicină Legală și rector al Universității de Medicină din Iași (1980-1990).

De-a lungul carierei a făcut peste 40.000 expertize psihiatrice, mai mult de 20.000 explorări genetice și aproximativ 80.000 dozări toxicologice. A primit nenumărate distincții și titluri, printre care Membru de onoare al Academiei de Științe Medicale, Membru emerit al Academiei Internaționale de Medicină Legală și Socială.

Se retrage din învățământ în 1994, după 45 de ani de activitate didactică la Universitatea de Medicină și Farmacie.

Este anul în care, spune autorul, s-au făcut pensionări în masă, în Senat doar citindu-se lista celor pensionați, fără măcar un cuvânt de mulțumire: "Am suferit cea mai tristă umilință din viața mea, atunci când s-a citit lista celor pensionați și s-a trecut imediat la punctul 2, ca și cum, timp de 45 de ani, am fi muncit la o casă de străini"(1 p. 109). Ceea ce constatare cu amărăciune Profesorul, referitor la modul cum se produce pensionarea la români, rămâne valabil și azi, când suntem, probabil, mai europeni decât oricând.

Profesorul, din fericire, continuă să predea încă 20 de ani la o universitate particulară. Formarea de specialiști rămâne o constantă, dar cercetarea trece pe primul loc. Are capacitatea rară de a forma și conduce echipe de cercetare din care fac parte foști studenți și prieteni. Mai mult stăpânește arta de a face prieteni pe care știe să-i păstreze. Un exemplu în această privință, îl reprezintă prietenia unui alt eminent profesor, pe nedrept uitat, Tadeusz Pirozynski. Nu mai puțin exemplară este prietenia cu Bernard Knight, scriitor și profesor de medicină în Țara Galilor, pe care l-a tradus în românește.

A fost rector al Institutului de Medicină și Farmacie din Iași în două rânduri, perioadă benefică pentru medicină (s-a finalizat clădirea Facultății de Farmacie, fost sărbătorit Centerarul IMF –ului Iași fără avizul conducerii locale de partid). În ultima sa carte "De la captiv la preeminența unui construct medical", prof. dr. Gh. Scripcaru, cu onestitatea-i proverbială, afirma că asigură "instituția că nu mi-am creat niciun avantaj personal, că singurul criteriu ce mi-a călăuzit munca a fost onestitatea în efortul de a sluji o instituție și o specialitate, că plec cu sentimentul că mi-am făcut datoria față de aceasta, pentru a fi descărcat astăzi de orice culpabilitate, că lupta pentru idealurile instituționale a subordonat și inclus, în mod direct, și idealuri proprii. Puteam face mai mult, însă circumstanțele atât mi-au permis. Plec fără rușine față de lucrurile pe care le-am făcut". Gândurile profesorului și rectorului despre educația medicală se găsesc în "Profesiune de credință la început de an universitar" și cele în legătură cu specialitatea în "Raport către înaintași".

A avut o activitate științifică bogată concretizată în monografii, traduceri, lucrări științifice, participările la congrese internaționale. Dar poate cea mai importantă realizare a Profesorului o constituie școala puternică pe care a format-o și care a dezvoltat la cerințe actuale europene medicina legală. Mărturie stau tratatele publicate în domeniu (9-12).

A trecut la Domnul la data de 30 septembrie 2012.

Vom păstra în amintire Omul, personalitatea Profesorului impunător, cu minte scilipitoare, frumos în suflet și la trup, care te fermeca cu discursul său, imaginea celui mai iubit Rector, de către studenți, cadre didactice și nu numai, intelectualul adevărat, modest, generos, drept, cu credință în Dumnezeu, devotat semenilor și societății.

BIBLIOGRAFIE

1. Scripcaru Gh: De la captiv la preeminența unui construct medical. Un raport de fidelitate față de el însuși. Ed. Sedcom Libris Iași, 2011
2. Brânzei P, Pirozynski T, Scripcaru Gh. Comportamentul aberant în relațiile cu mediul. Iași, Ed. Junimea. 1970
3. Scripcaru Gh. Relația om - vehicul - stradă : elemente de medicină și psihologie ale traficului rutier. Iași, Ed. Junimea. 1973
4. Scripcaru Gh, Terbancea M. Patologie medico-legală. București, Ed. Didactică și Pedagogică. 1978
5. Scripcaru Gh. Deontologie medicală. București, Ed. Medicală. 1979
6. Scripcaru Gh. Medicină și drept: sinteze aplicative medico-legale. Iași, Ed. Junimea 1979
7. Beliș VI, Manoilescu Elisabeta, Nicolescu P, Scripcaru Gh, Tașcă C. Investigația microscopică în medicină. București, Ed. Academiei Române 1993
8. Scripcaru Gh, Astărăstoae V, Damian Simona Irina, Scripcaru C. Elemente de pedagogie medicală Iași. Ed. Junimea. 2009
9. Astărăstoae V, Scripcaru Gh. Bioetica, științele vieții și drepturile omului. Iași, Ed. Polirom, 1999
10. Astărăstoae V, Scripcaru Gh, Boișteanu P, Chiriță V, Scripcaru C. Psihiatrie medico-legală. Iași, Ed. Polirom, 2002.
11. Astărăstoae V., Scripcaru V. Criminologie clinică Iași, Ed. Polirom, 2003
12. Astărăstoae V, Scripcaru Gh, Scripcaru C. Medicină legală pentru juriști. Iași, Ed. Polirom, 2005